Jaarverslag 2019

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid

Presentatie update Cultuurindex

Inhoudsopgave

Woord van het bestuur 3

2019 in cijfers 4

Organisatie 5

Activiteiten

Duiding 6
Debat 7
Documentatie 8
Deling 9
Diensten 10
Compendium of Cultural Policies and Trends 11

Bijlagen

Nevenfuncties medewerkers 12
Leden Raad van Toezicht en adviesraad *Boekman* 13
Publicaties medewerkers 14

Colofon 18

Woord van het bestuur

Wat zijn actuele trends en ontwikkelingen binnen de culturele sector? Hoe zijn culturele organisaties bezig met het thema duurzaamheid? Hoe duiden we het innovatieve vermogen van kunst? Het is een greep uit de vele vragen waar de Boekman-stichting zich in 2019 op heeft gericht. Als landelijk kenniscentrum verrichten we onderzoek, verzamelen en delen we informatie, en voeden we betrokken en up-to-date het cultuurpolitieke debat.

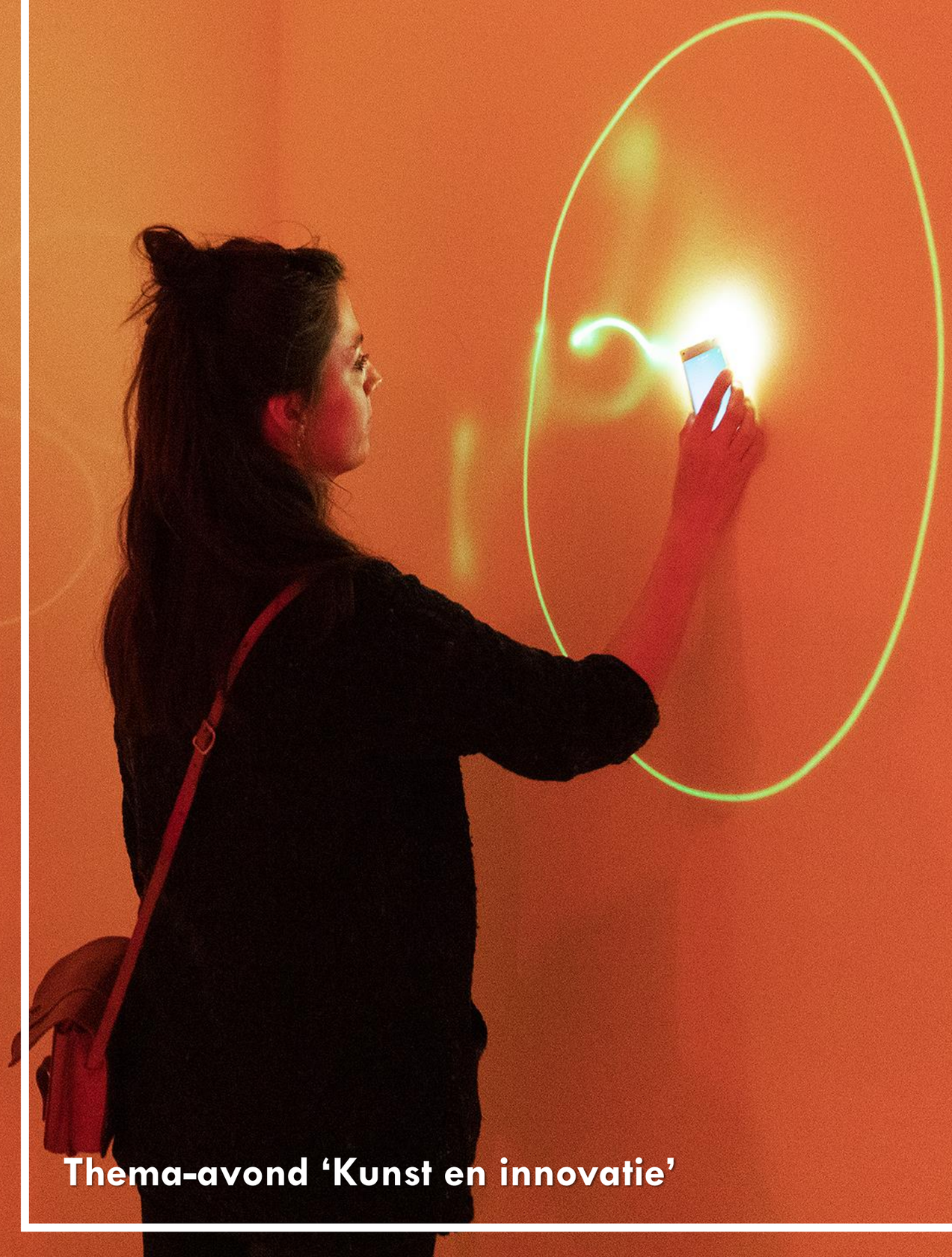
De sterke focus op onderzoek en kennisdeling houden we de komende jaren vast. 2019 was voor ons ook een jaar waarin we plannen maakten voor 2021-2024. Aangemoedigd door het advies van de Raad voor Cultuur gaan we in 2020 al aan de slag met de ontwikkeling van een jaarlijkse cultuurmonitor en een kennisagenda, voor en mét de sector. Daarnaast intensiveren we met gevarieerde publicaties en activiteiten onze bijdrage aan een veelstemmige meningsvorming, en transformeren we onze biblio-theekfunctie naar een actuele informatie- en documentatiebank.

Als nieuw aangetreden directeur weet ik me vanaf de eerste dag omringd met energieke collega's vol ideeën en hart voor cultuur. Mede daardoor konden we in 2019 onze activiteiten uitbouwen met nieuwe initiatieven zoals de eerste inventarisatie naar duurzaamheid in de cultuursector. In december presenteerden we de vierde editie van de Cultuurindex, met duiding in *De Staat van Cultuur 4*. Ook begonnen we met nieuwe onderzoeksopdrachten, zoals voor Méér Muziek in de Klas en het Atelier Rijksbouwmeester.

De oogst van al ons werk vindt u gebundeld in dit jaarverslag. Ik wens u veel leesplezier!

Jan Jaap Knol
Directeur-bestuurder

Thema-avond ‘Kunst en innovatie’

2019 in cijfers

Activiteiten	**2018**	**2019**
Publicaties	14	18
Activiteiten	32	50 *
Deelnemers	1.808	2.314

Tijdschrift *Boekman*	**2018**	**2019**
Verkochte tijdschriften en publicaties	3.695	3.631

Communicatie	**2018**	**2019**
Ontvangers nieuwsbrief	4.794	4.768
Vind-ik-leuks Facebook	1.925	2.075
Volgers Twitter	2.422	2.598
Volgers LinkedIn	Circa 500	888
Websitebezoeken	80.445	83.880
Unieke websitebezoekers	53.885	57.330

Financiën	**2018**	**2019**
Inkomsten	€ 1.331.725	€ 1.248.018
Waarvan eigen inkomsten	*26,3 %*	*22,3 %*
Uitgaven	€ 1.390.073	€ 1.290.578

* Dit aantal bestaat uit 14 publieksbijeenkomsten, 20 netwerk-bijeenkomsten, 9 presentaties op congressen en voor groepen, en 7 rondleidingen.

Organisatie

In 2019 mochten we verschillende nieuwe collega's verwelkomen. Jan Jaap Knol startte als nieuwe directeur, en Maxime van Haeren en Maartje Goedhart werden aangenomen als nieuwe onderzoekers. Helen Johnson nam afscheid als projectmanager van het Compendium of Cultural Policies and Trends; zij werd opgevolgd door Janina Pigaht. Heidi Heinonen versterkte gedurende enkele maanden de bibliotheek.

Daarnaast waren in 2019 twee stagiaires en één vrijwilliger voor de Boekmanstichting actief. Sophie de Jong en Emmily Lasut liepen stage bij de onderzoekers en het Compendium, terwijl Fleurantine Kraal actief was in de bibliotheek.

Op 31 december 2019 had de Boekmanstichting 13 medewerkers in dienst voor in totaal 11,1 fte. 62 procent van hen was vrouw, en de gemiddelde leeftijd bedroeg 42,9 jaar.

Aantal fte per functie

	Eind 2018	Eind 2019
Directeur	1	1
Onderzoek, publicaties, projecten	3,98	4,88
Communicatie	0,8	0,8
Informatiespecialisten	1,72	1,72
Secretariaat en ICT	1,2	1,1
Compendium	1,6	1,6

Personeel Boekmanstichting

Duiding

Het verzamelen van, en betekenis geven aan kwantitatieve en kwalitatieve kennis vormt één van de hoofdtaken van de Boekmanstichting. Een belangrijk instrument daarvoor is de Cultuurindex Nederland: een dataset van ruim 80 indicatoren waarmee veel aspecten van de cultuursector vanaf 2005 gevolgd kunnen worden. In 2019 werd de index voor de derde keer geüpdatet en verscheen tegelijkertijd *De Staat van Cultuur 4*. Deze publicatie kwam tot stand met medewerking van ruim 50 experts, en laat zien hoe de culturele sector er anno 2019 voorstaat.

Tijdschrift *Boekman* besteedde in 2019 opnieuw aandacht aan vier relevante thema's: 'kunst en maatschappelijk experiment', 'ruimte voor kunst en cultuur in de stad', 'kunst als innovator' en 'financiering van kunst en cultuur'. Online verschenen acht nummers van het digitale *Boekman Extra*, de publicaties *Overzicht financieringsstromen in de culturele sector* en *Feiten en cijfers over kunst, cultuur en beleid in Nederland*, en verschillende artikelen waarin medewerkers van de Boekmanstichting op de culturele actualiteit en nieuwe cultuurcijfers reflecteren.

Bijzondere aandacht in het vergaren en analyseren van kennis had in 2019 het thema duurzaamheid. In samenwerking met Bureau 8080 deed de Boekmanstichting een eerste verkennend onderzoek over hoe dit belangrijke onderwerp in de cultuursector leeft en welke vervolgstappen er gezet kunnen worden naar een duurzamere culturele sector. Rondom dit onderzoek organiseerden beide organisaties samen de bijeenkomst State of Sustainability.

Debat

Met haar publicaties, maar zeker met haar activiteiten probeert de Boekmanstichting vanuit haar onafhankelijke positie het culturele debat en meningsvorming over cultuurbeleid te stimuleren. Verschillende bijeenkomsten die de Boekmanstichting in 2019 in het hele land organiseerde, beoogden dan ook een goed gesprek tussen sprekers en/of het publiek tot stand te brengen.

Veel van deze bijeenkomsten hielden verband met het tijdschrift *Boekman*. Zo werden er in Amsterdam en Utrecht drie middagen georganiseerd over 'the commons', in Tilburg en Rotterdam over 'ruimte voor kunst en cultuur in de stad', en in Eindhoven en Groningen over 'kunst en innovatie'. Daarnaast vonden twee besloten bijeenkomsten plaats bij en in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), waarin experts van gedachten wisselden over aankomende *Boekman*-thema's, en zo de redactie hielpen met het verder uitwerken hiervan.

Ook de jaarlijkse Boekmanlezing stond in het teken van één van de thema's van tijdschrift *Boekman*: Caroline Nevejan sprak de lezing dit jaar uit over het onderwerp 'Ruimte'. Haar verhaal werd voorts gratis verstrekt aan alle abonnees van *Boekman*, en integraal gepubliceerd in het *Fries Dagblad*.

Boekmanlezing

Expositie i.s.m. Letterenfonds

Documentatie

De Boekmanstichting beheert een unieke en qua omvang onvergelijkbare collectie van ruim 80.000 titels op het gebied van kunst, cultuur en cultuurbeleid. Met de documentatiefunctie zorgt de Boekmanstichting zo voor kennisborging, die wordt ontsloten in de digitale catalogus, in dossiers op de website, in literatuuroverzichten op verzoek, en in de fysieke, monumentale studiezaal aan de Herengracht 415.

Gedurende het jaar werden verschillende rondleidingen gegeven aan studenten van nationale en internationale universiteiten. Tijdens deze rondleidingen maken studenten kennis met de collectie, en leren ze hoe zij deze in hun eigen onderzoek kunnen gebruiken.

	2018	2019
Aantal uitleningen (incl. verlengingen)	364	176
Aantal fysieke bezoekers	380	375
Aantal nieuwe aanwinsten	1.062	1.393
Waarvan digitaal	67 %	80 %
Waarvan digitaal vrij toegankelijk	66 %	70 %
Totaal aantal titels in catalogus	80.887	82.096
(Online) catalogus bezoeken	59.969 *	77.269
(Online) catalogus bezoekers	36.275	44.347

* *Dit aantal is gecorrigeerd ten opzichte van het jaarverslag van 2018*

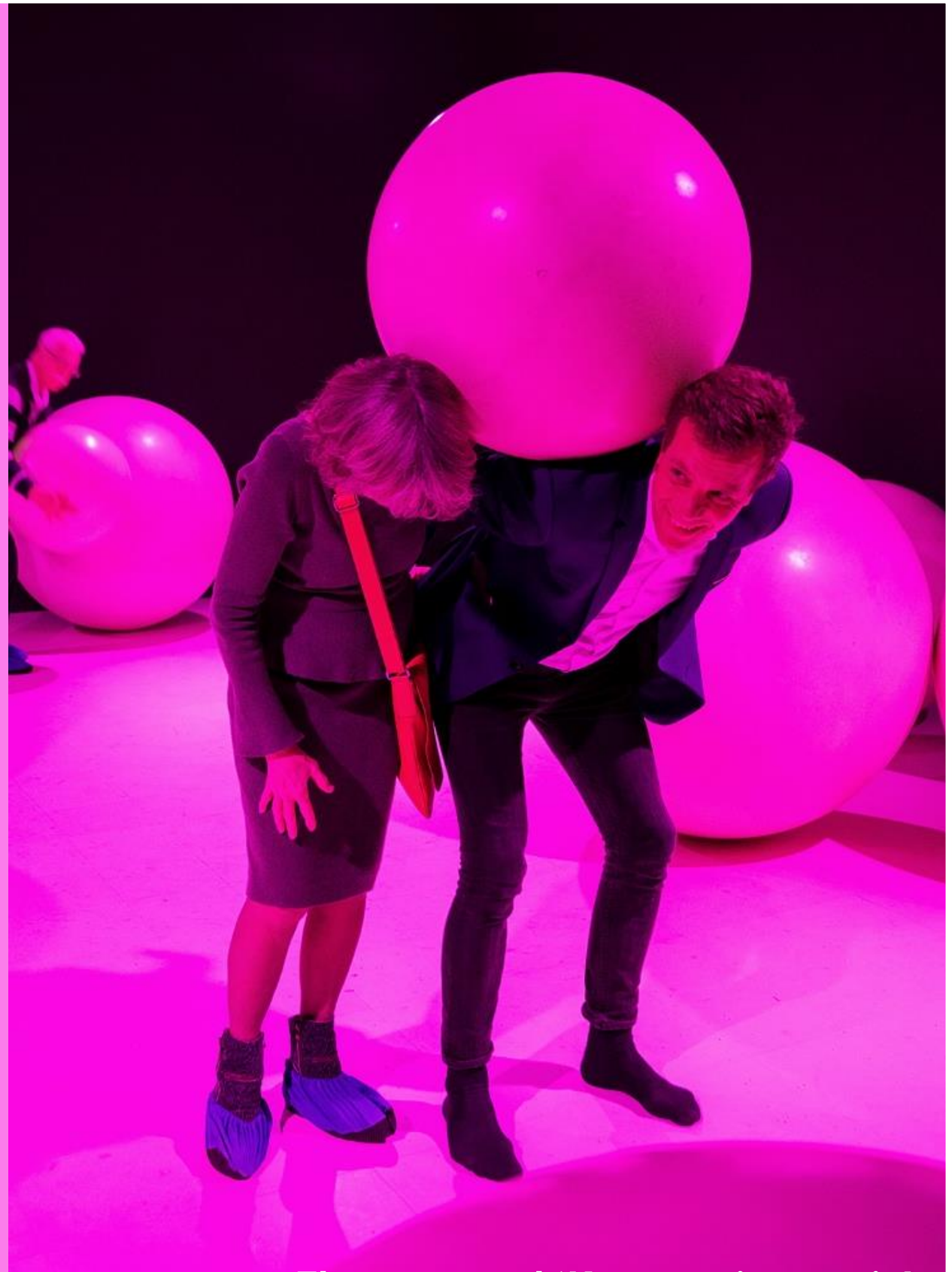
Deling

De kerntaak ‘Deling’ heeft voor de Boekmanstichting veel verschillende betekenissen. Het betekent op de eerste plaats dat we de kennis die we in huis hebben zo actief mogelijk delen. In 2019 deden we dat bijvoorbeeld door geregeld presentaties te houden op congressen, universiteiten en bij andere bijeenkomsten. Dit deden we onder andere over de onderwerpen duurzaamheid, *commons* en de mogelijkheden van de Regionale Cultuurindex.

Deling betekent echter ook dat we kennisdeling binnen de sector stimuleren. De Boekmanstichting zit twee informele netwerken voor: de Landelijke Werkgroep Cultuurbeleid en het Platform voor Cultuurstatistici. Beide netwerken kwamen in 2019 opnieuw bijeen.

Ook werd een groot aantal expertmeetings georganiseerd. Tijdens zeven bijeenkomsten in het najaar van 2019 deelden ruim 50 afgevaardigden van fondsen, brancheverenigingen, universiteiten en culturele organisaties hun input over ontwikkelingen in de culturele sector ten behoeve van de update van de Cultuurindex Nederland. Vier aanvullende expertmeetings hadden wensen op het gebied van kennis- en meningsvorming als onderwerp, alsook de mogelijke rol die de Boekmanstichting daarbij kan vervullen. Daarnaast werden twee expertmeetings georganiseerd over de percentageregeling kunst en de Satellietrekening Cultuur van het CBS.

Tot slot deelt de Boekmanstichting haar monumentale pand graag met het grote publiek. In 2019 gebeurde dit tijdens de Open Monumentendagen en het Grachtenfestival.

Thema-avond ‘Kunst en innovatie’

Diensten

Met veel plezier en in toenemende mate verricht de Boekmanstichting onderzoek in opdracht van culturele organisaties.

In 2019 werd in opdracht van de Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector een verkenning geschreven over de verhouding tussen betaald en onbetaald werk en de inzet van vrijwilligers en stagiairs in de cultuursector.

Aan stichting Méér Muziek in de Klas werden aan de hand van een uitgebreid evaluatieonderzoek aanbevelingen gedaan over manieren waarop zij haar activiteiten op het gebied van regionale verankering, bewustwording en deskundigheidsbevordering kan intensiveren en aan kan scherpen.

Daarnaast ondersteunden onderzoekers van de Boekmanstichting bij een project waarin op basis van de ervaringen van het Sectorplan Cultuur tools werden ontwikkeld voor een optimale samenwerking binnen de culturele sector.

Een andere vorm van dienstverlening betrof net als in voorgaande jaren de begeleiding en facilitering van de organisatie van de Johannes Vermeerprijs. Op 25 september mocht theatermaker Ivo van Hove deze oeuvreprijs in de Ridderzaal van minister Van Engelshoven in ontvangst nemen.

Uitreiking Johannes Vermeerprijs

Compendium of Cultural Policies and Trends

De kernactiviteit van het Compendium of Cultural Policies and Trends is het publiceren en duiden van internationale cultuurbeleidsinformatie op het online platform Culturalpolicies.net. Momenteel publiceert het platform cultuurbeleidsprofielen van 52 landen uit Europa en daarbuiten. Daarnaast organiseert de Compendiumvereniging een jaarlijks, internationaal congres, waar profielauteurs kennis uitwisselen en vergroten, en stakeholders internationale samenwerking bevorderen.

In 2019 lanceerde het Compendium zijn nieuwe en verbeterde website, met een gebruiksvriendelijkere navigatie die de informatie binnen het platform nog beter bruikbaar en doorzoekbaar maakt voor zowel onderzoekers als beleidsmakers. Ook werd de nieuwe structuur voor de landenprofielen voltooid en werden de profielen bijgewerkt van Oostenrijk, Bulgarije, Estland, Duitsland, Letland, Litouwen, Nederland en Spanje.

De website van het Compendium werd in 2019 door meer dan 80.000 unieke gebruikers bezocht. De maandelijkse nieuwsbrief bereikt bijna 4.000 abonnees en ook de sociale media-kanalen presteren goed met zo'n 3.500 volgers op Facebook en Twitter.

De Boekmanstichting zal per 1 januari 2021 de rol van *service provider* officieel overdragen aan een ander land. Zo blijft de internationale insteek van het Compendium gewaarborgd. Vanzelfsprekend blijven we als partner nauw betrokken bij gezamenlijke projecten.

General Assembly 2019 in Parijs

Teamuitje

Bijlage
Nevenfuncties medewerkers

Per 31 december 2019 bekleden medewerkers van de Boekmanstichting de volgende nevenfuncties:

Rogier Brom
- Bestuurslid (voorzitter) theatergroep Locals

Hilde Klein
- Bestuurslid Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals (KNVI)
- Bestuurslid Werkgroep Speciale en Wetenschappelijke Bibliotheken (WSWB)
- Bestuurslid Overleg Kunsthistorische Bibliotheken Nederland (OKBN)
- Bestuurslid Amsterdams Informatie Netwerk (AIN)
- Lid AdamNet, netwerk van Amsterdamse bibliotheken

Jan Jaap Knol
- Lid Raad van Advies Academie voor Theater en Dans, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
- Lid Stadsdeelcommissie Amsterdam Oost
- Lid Raad van Advies Instituut voor de Nederlandse Taal Leiden
- Lid Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland

André Nuchelmans
- Lid International Association for the Study of Popular Music (IASPM) Benelux

Janina Pigaht
- Voorzitter/penningmeester van Stichting Doetank Peer

Bijlage

Leden Raad van Toezicht

- **Coen Teulings (voorzitter)**
  Hoogleraar Economie, Universiteit Cambridge en universiteitshoogleraar, Universiteit Utrecht

- **Jeroen Bartelse**
  Algemeen directeur TivoliVredenburg

- **Karin van Gilst**
  Algemeen directeur BNNVARA

- **Hetty Hafkamp**
  Burgemeester Bergen (NH)

- **Hagar Heijmans**
  Partner McKinsey & Company

- **Elvira Sweet**
  Oud-gedeputeerde in Noord-Holland

Leden adviesraad *Boekman*

- **Anna Elffers**
  Onderzoeker en adviseur op het gebied van cultuur en publiek, en docent cultuurmarketing en publieksonderzoek aan de Universiteit Maastricht

- **Eric Holterhues**
  Directeur van Oikocredit Nederland en lid van de kring van vaste adviseurs van de Raad voor Cultuur

- **Marischka Leenaers**
  Partner bij Leenaers Verloop Van der Westen, fondsenwerving en mecenaat en bestuurslid IDFA

- **Marc Verstappen**
  Algemeen directeur van Villanella, een ‘kunsthuis voor kinderen en jongeren’

- **Alex de Vries**
  Zelfstandig auteur, adviseur en curator in het bureau Stern/Den Hartog & De Vries

- **Lisa van Woersem**
  Directeur bij Paradiso Melkweg Productiehuis (PMP) en producer bij de Paradiso Vinyl Club (PVC)

Bijlage
Publicaties medewerkers

Kimberly van Aart

- *Feiten en cijfers over kunst, cultuur en beleid in Nederland*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maxime van Haeren, Thijs Hermsen en Bjorn Schrijen).
- 'De kunst van contact: een verkenning van buurtcultuur in Nederland'. In: *Boekman* 118, 48-53 (samen met Bjorn Schrijen en Rogier Brom).
- 'Aan productie gaat talentontwikkeling vooraf: interview met Sandra den Hamer, directeur Eye Filmmuseum'. In: *Boekman Extra #16: 25 jaar ervaringen in Nederlands cultuurbeleid: uitdagingen voor de culturele sector*, 20-22.

Rogier Brom

- *Er is ALTIJD iets te doen: richting een gezonde balans tussen betaald en onbetaald werk*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maxime van Haeren).
- *Feiten en cijfers over kunst, cultuur en beleid in Nederland*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Kimberly van Aart, Maxime van Haeren, Thijs Hermsen en Bjorn Schrijen).
- *Overzicht financieringsstromen in de culturele sector*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Bjorn Schrijen).
- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Jan Jaap Knol, Bjorn Schrijen en Sabine Zwart).
- 'De kunst van contact: een verkenning van buurtcultuur in Nederland'. In: *Boekman* 118, 48-53 (samen met Bjorn Schrijen en Kimberly van Aart).
- 'De sociale dimensie van de culturele infrastructuur in de stad: waarom kunstenaars vertrekken, blijven of terugkomen'. In: *Boekman* 119, 48-51 (samen met Henk Vinken).
- 'The future of the new: artistic innovation in times of social acceleration', boekbespreking. In: *Boekman* 119, 61-62.
- 'Bouwen aan beeldende kunst'. In: *Boekman* 121, 36-41 (samen met Gijs Frieling).
- 'Overheden en culturele instellingen: voor wat hoort wat?'. In: *Boekman Extra #12: relaties tussen culturele organisaties en overheid: musea en poppodia en -festivals*, 3-5 (samen met Sjors Overman).
- 'Voor een sterke sector zijn variatie en experiment nodig: interview met Saskia Bak, directeur van Museum Arnhem'. In: *Boekman Extra #16: 25 jaar ervaringen in Nederlands cultuurbeleid: uitdagingen voor de culturele sector*, 16-19.
- 'Compendium of cultural policies & trends: country profile The Netherlands, 20th edition'. Amsterdam: Compendium of Cultural Policies & Trends. Op: *www.culturalpolicies.net/database* (samen met Sabine Zwart).
- 'De moeilijk te vatten arbeidsmarktpositie van de kunstenaar', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 19 februari.
- 'Ruimte als werkwoord waaraan iedereen werkt, verslag Boekmanlezing 2019'. Op: *www.boekman.nl*, 14 juni.
- 'Internationale kunstbeurzen vooral een stepping stone voor mannelijke kunstenaars', blog. Op: *www.boekman.nl*, 6 augustus.

Maartje Goedhart

- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maxime van Haeren, Jan Jaap Knol, Bjorn Schrijen en Sabine Zwart).

Maxime van Haeren

- *Er is ALTIJD iets te doen: richting een gezonde balans tussen betaald en onbetaald werk*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom).
- *Feiten en cijfers over kunst, cultuur en beleid in Nederland* (samen met Kimberly van Aart, Rogier Brom, Thijs Hermsen en Bjorn Schrijen). Amsterdam: Boekmanstichting.
- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maartje Goedhart, Jan Jaap Knol, Bjorn Schrijen en Sabine Zwart).
- 'To BIS or not to BIS? Interview met Willem Velthoven en Jans Possel van Mediamatic'. In: *Boekman* 120, 22-25.
- 'Geld voor interdisciplinair programmeren: interview met Pien Houthoff, directeur van LUX Nijmegen'. In: *Boekman* 121, 34-35.
- 'Nederlandse dj's tillen exportwaarde popmuziek tot boven de tweehonderd miljoen', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 16 januari.
- 'Cijfers over genderongelijkheid in de Nederlandse kunstwereld', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 11 februari.
- 'Verslag: Yvonne van Eekelen over kwaliteitsbeoordeling bij de Prix de Rome', lezingenreeks onderzoek in zicht. Op: *www.boekman.nl*, 21 februari.
- 'Verzamel het ontzamelde: MuseumDepotShop brengt het museum naar de huiskamer', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 11 april.
- 'Van bureau tot zelfstandige: het beroepsleven van de ontwerpsector in cijfers', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 1 mei.
- 'Verslag "Een plek voor makers in de stad" met Henk Vinken en Bart de Zwart'. Op: *www.boekman.nl*, 21 mei.
- 'Verslag DDW Talks: Microben, cellulose en fungi zijn de toekomst'. Op: *www.boekman.nl*, 23 oktober.
- 'Verslag thema-avond Groninger Museum: kunst en design als maatschappelijke innovator'. Op: *www.boekman.nl*, 21 november.

Elien Hagedoorn

- 'Van wankel evenwicht naar nieuwe BIS-balans'. In: *Boekman Extra #12: relaties tussen culturele organisaties en overheid: musea en poppodia en -festivals*, 6-9.

Sophie de Jong

- 'Kick-off Poppunt Gelderland'. Op: *www.boekman.nl*, 28 februari.
- 'Verslag presentatie Boekman #118 over Kunst en maatschappelijk experiment'. Op: *www.boekman.nl*, 4 april.

Jan Jaap Knol

- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Bjorn Schrijen en Sabine Zwart).
- 'Epilogue'. In: *Contemporary research topics in arts education: German-Dutch perspectives*, 102-106 (samen met Zoë Zernitz).
- 'Cultuurbeleid als praktisch ideaal'. In: *Boekman Extra #17: overheid en kunst in Nederland: proefschrift Boekman na tachtig jaar nog steeds actueel*, 4-7.
- 'Breng Cultuur terug, mevrouw de President!', blog. Op: *www.boekman.nl*, 31 oktober.

Fleurantine Kraal

- ‘Martinus Nijhoff n.v. 1853-2002: opkomst, bloei en ondergang van een boekenimperium’, boekbespreking. Op: *www.boekman.nl*, 29 juli.

Jack van der Leden

- ‘“Samen een kopje thee drinken, is niet hetzelfde als een common”: interview met Tine de Moor, hoogleraar Universiteit Utrecht’. In: *Boekman* 118, 24-25.
- ‘In Luiletterland: tussen schrijvers, uitgevers en andere curieuze letterheren m/v/x’, boekbespreking. In: *Boekman* 118, 61-62.
- ‘“Een social designer wil de wereld veranderen”: interview met Tabo Goudswaard’. In: *Boekman* 120, 14-15.
- ‘“Er zit absoluut iets pervers in het systeem”: interview met Viktorien van Hulst, directeur Theaterfestival Boulevard ’s-Hertogenbosch’. In: *Boekman* 121, 18-19.
- ‘“Grotere betrokkenheid is ongelooflijk belangrijk voor ons”: interview met Sofía Hernández Chong Cuy, directeur Witte de With Centrum voor Hedendaagse Kunst, Rotterdam’. In: *Boekman* 121, 42-43.
- ‘“Een meer generale aanpak van problemen”: interview met Hans Poll van het Groninger Forum en Jacqueline Roelofs van Biblionet Groningen’. In: *Boekman Extra #16: 25 jaar ervaringen in Nederlands cultuurbeleid: uitdagingen voor de culturele sector*, 12-15.
- ‘Verslag bijeenkomst “Werken met de commons”’. Op: *www.boekman.nl*, 6 maart.
- ‘Verslag KNAW-discussiebijeenkomst “Kunst & innovatie”’. Op: *www.boekman.nl*, 5 april.
- ‘Verslag State of Sustainability 2019: duurzaamheid draait om kennis en draagvlak’. Op: *www.boekman.nl* , 26 juni.
- ‘Verslag KNAW-discussiebijeenkomst “Kunstmarkt onder druk”’. Op: *www.boekman.nl*, 14 oktober.

André Nuchelmans

- ‘The Autonomous Fabric: autonome praktijken in Rotterdam in kaart gebracht’. In: *Boekman* 118, 46-47.
- ‘De rol van cultuur voor een vitale binnenstad: interview met planoloog Zef Hemel’. In: *Boekman* 119, 4-7.
- ‘Cultuur zet Dordrecht op de kaart: interview met cultureel intendant Han Bakker’. In: *Boekman* 119, 24-25.
- ‘Innoveren zit Mojo in het bloed’. In: *Boekman* 120, 26-27.
- ‘“Zonder vrijwilligers kunnen we niet draaien”: interview met Olaf Veenstra (directeur) en Petra Geelink (zakelijk medewerker) van poppodium Vera, Groningen’. In: *Boekman* 121, 24-25.
- ‘Terugblik op vijf jaar Splendor: interview met Norman van Dartel, zakelijk leider van Splendor, Amsterdam’. In: *Boekman* 121, 48-49.
- ‘Subsidie om een significante stap te maken: interview met Arjo Klingens, eigenaar van LaLaLa Management’. In: *Boekman Extra #16: 25 jaar ervaringen in Nederlands cultuurbeleid: uitdagingen voor de culturele sector*, 6-8.

Bjorn Schrijen

- *Duurzaamheid in de culturele sector: steppingstones voor toekomstig duurzaamheidsbeleid*. Amsterdam: Boekmanstichting en Bureau 8080.
- *Feiten en cijfers over kunst, cultuur en beleid in Nederland* (samen met Kimberly van Aart, Rogier Brom, Maxime van Haeren en Thijs Hermsen). Amsterdam: Boekmanstichting.

Bjorn Schrijen (vervolg)

- *Overzicht financieringsstromen in de culturele sector* (samen met Rogier Brom). Amsterdam: Boekmanstichting.
- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Jan Jaap Knol en Sabine Zwart).
- 'De kunst van contact: een verkenning van buurtcultuur in Nederland' In: *Boekman* 118, 48-53 (samen met Kimberly van Aart en Rogier Brom).
- 'Een oefening in ondogmatisch denken: interview met Gable Roelofsen, leider van muziektheatergezelschap Het Geluid'. In: *Boekman Extra #16: 25 jaar ervaringen in Nederlands cultuurbeleid: uitdagingen voor de culturele sector*, 9-11.
- *Boekman Extra #18: een goed begin is méér dan het halve werk: tools voor optimale samenwerking in de cultuursector*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Theun Creton).
- 'Het succes zat in de staart: terugblik op bioscoopjaar 2018', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 10 januari.
- 'Culturele sector omarmt crowdfunding: op naar een omhelzing?', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 16 januari.
- 'Boekenbranche opent hoofdstuk 2019', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 18 januari.
- 'Nieuwe VerenigingsMonitor beantwoordt langlopende vragen', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 8 februari.
- 'Verslag bijeenkomst "Gemene kunst"'. Op: *www.boekman.nl*, 14 maart.
- 'Omzet muziekindustrie in binnen- en buitenland opnieuw gestegen', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 27 maart.
- 'Boeken zijn goed: maar hoe goed precies?', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 5 april.
- 'Tijd voor nieuwe media: derde editie Media:Tijd toont verschuivingen in mediagebruik', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 29 april.
- 'We moeten, we willen en we kúnnen verduurzamen', blog. Op: *www.boekman.nl*, 20 juni.
- 'Podiumverlichting, verf voor de schilderles, verwarming van de dansstudio… welke duurzame keuzes maakt de cultuursector?', blog. Op: *www.lkca.nl*, 20 juni.
- 'Via cultuur naar een duurzame stad: samenvatting rapport Culture & climate change: 14 world cities tackling climate through culture', boekbespreking. Op: *www.boekman.nl*, 4 juli.
- 'De economische waarde van cultuur en media in cijfers', cijfers in context. Op: *www.boekman.nl*, 23 juli.
- 'Op elk theaterdak een zonnepaneel: waarom niet?', blog. Op: *www.boekman.nl*, 18 september.
- 'Gamegeschiedenis van Nederland 1978-2018', boekbespreking. Op: *www.boekman.nl*, 11 december.
- 'Verslag presentatie Cultuurindex en De Staat van Cultuur 4'. Op: *www.boekman.nl*, 16 december.

Sabine Zwart

- *De Staat van Cultuur 4: Cultuurindex Nederland: editie 2019*. Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Rogier Brom, Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Jan Jaap Knol en Bjorn Schrijen).
- 'Compendium of cultural policies & trends: country profile The Netherlands, 20th edition'. Amsterdam: Compendium of Cultural Policies & Trends. Op: *www.culturalpolicies.net/database* (samen met Rogier Brom).

Colofon

Samenstelling Bjorn Schrijen

Beeld Jan Reinier van der Vliet (p. 1, 2), Mark van Welzenis (p. 3, 7), Hanne van der Velde (p. 4, 9), Dinand van der Wal (p. 5), Tim Hillige (p. 6, 19), Anne Reitsma (p. 10) en Boadan Palici (p. 11)